

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt IIII. Qui solo metu, non amore iustitiæ, quod præceptum est faciunt,
hos nondum esse liberos à seruitute peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

264 DE CHRISTIANA LIBERTATE
liberi fuistis iustitiæ. Bene etiam Augustinus in Psal-
mum 103, Quos, inquit, liberos fecerat, seruos fecit:
non conditione seruili, sed tamen Christi redemptio-
ne: non necessitate, sed charitate. Seruum enim suum
te fecit, qui te suo sanguine liberum fecit.

CAPVT IIII.

*Qui solo metu, non amore iustitiæ, quod præceptum est faciunt,
hos nondum esse liberos à seruitute peccati.*

EXISTVNT autem nonnulli, qui licet Deo serui-
re, eiusque præceptum implere videantur: nondum
tamen ad veram hanc, quæ à peccato est, pervenere li-
bertatem: sed adhuc inter seruos à Scripturæ sanctæ
diuinis auctoribus numerantur. velut ij qui Deum
quidem verum norunt, eiusque ex præceptis non te-
nent modò certa cognitione voluntatem, verum etiam
illam quadam specie probandæ conuersationis, homi-
num oculis subiiciunt, vt viri esse boni videantur: sed
totum id metu pœnarum, aut terrenorum amore præ-
miorum agunt, ac proinde non libenter neque inge-
nua voluntate: cum præceptum non ametur, sed car-
nali cupiditati seruiatur. Etenim duæ res sunt quæ ser-
uitutem animo veram afferunt: altera, si lubens ei pa-
reas, cui parendum non sit, hoc est, non legitimo do-
mino, sed tyranno hostilique potestati. vnde et si sunt
qui, verbi gratia, Mammonæ lubentes seruiunt, tamen
non ille novit, inquit Ambrosius, aliqua iura domina-
tus, sed ipsi sibi iugum seruitutis imponunt, neque enim
iusta est potestas, sed iniusta seruitus; & ideo ait: Faci-
te vobis amicos de mammona iniquitatis. Idcirco &
per Ieremiam sic est prænunciata seruitutis abiectio,
vt diceretur: Cõteram iugum eius de collo tuo, & vin-
cula eius dirumpam, & non dominabûrur ei amplius
alieni, sed seruient Domino Deo suo. Altera quæ ser-
uitutem facit res est, si, cui parendam sit, eius iustis in-
uitus

*Lib. 8 in Luc.
cap. 67.*

8c. 900

8c. 900

8c. 900

8c. 900

uitus & grauatim obtemperes. præceptum enim liber facit, inquit Augustinus, qui lubens facit. atque idem ait angelos æterno Dei imperio liberaliter seruire, quia suauiter. suprâ quoque produximus illud quod ait, Veram esse libertatē, propter recti facti lætitiā. Quin & Seneca sæcularis auctor: Qui imperia, inquit, lubēs excipit, partem acerbissimam seruitutis effugit, facere quod nolit. Non enim qui iussus aliquid facit, miser est, sed qui inuitus facit. Cicero quoque in Paradoxis, eum demum liberum esse pronunciat, qui recta sequitur, qui gaudet officio, qui legibus quidem non propter metum parer; sed eas sequitur, quia salutare id esse maximè iudicet; qui denique nihil facit, nihil dicit, nihil etiam cogitat, nisi libenter ac liberè. Nec verò ad seruitutem pertinet, ad actum metu officium facere, tristem videlicet ac inuitum, propterea tantum, quia seruire sit metu coërceri; verum etiam quòd, vbi solus animum metus occupat, etsi ab opere nefario manus cohibetur, quia tamen cogitur homo aliud habere in opere, quàm gerat voluntate, nondum effugerit dominantis cupiditatis & peccati seruitutem. Sic enim præcepta qui facit, cùm ea inuitus faciat, proculdubio in animo & coram Deo, non facit. Mallet enim non facere, si secundum ea quæ cupit & metuit, sineretur impunè. ideoque violari mandati in ipsa voluntate reus deprehenditur, vbi qui præcipit, inspicit Deus. Foris proinde nitet ille quidem splendore virtutis:

Sed videt hunc omnis domus & vicinia tota,

Introrsum turpem, speciosum pelle decora.

Quònam ergo modo liber est, cuius in animo peccati adhuc, quamuis occultior, regnat affectus? Non facio inquit. quare? quia timeo, nondum amas iustitiam, adhuc seruus es, inquit Augustinus in Psalm. 32. Idcirco luculentissimè beatus Gregorius: Si adhuc à praua actione, inquit, formidata pœna cohibet, profectò

Cap. 13. lib. 2.
de grat. Christ.
Lib. 22. contra
Faust. cap. 27.

Epistola 62.

Horat. lib. 1.
Epistol.

Pass. par. 3.

R 5

forndi-

*Gal. 4.**Lib. 9. contra
duas Epistolas
Pelag. cap. 4.*

formidantis animum nulla spiritus libertas tenet. Et
 rursum: Ignorat mens gratiam libertatis, quam adhuc
 ligat seruitus timoris. Hinc igitur vetus testamentum,
 cuius in ancilla Agar quædam adumbratio præcesse-
 rat, in seruitutem generasse à Paulo dicitur: propterea
 quod metum incutiens tantummodo, non amorem
 sanctum ingenerans, seruos faceret, qui iram Domini
 & flagra formidarent; non liberos, qui pium Patrem
 offendere vererentur. Sic enim Apostoli sententiam
 D. Augustinus explicauit, scribens in hunc modum:
 Hæc planè distinctio est, inquit, quod faciunt ista (Dei
 videlicet præcepta) sub lege positi, quos litera occidit,
 terrenam felicitatem vel cupiditate adipiscendi, vel ti-
 more amittendi: & ideo non verè faciunt; quia carna-
 lis cupiditas, qua peccatum augetur, cupiditate alia
 non sanatur. Hi ad vetus, inquit, pertinent Testamen-
 tum, quod in seruitutem generat: quia facit carnalis
 timor & cupiditas seruos, non Evangelica fides, spes,
 & charitas liberos. Sub gratia verò positi quos viuifi-
 cat Spiritus, ex fide ista faciunt, quæ per dilectionem
 operatur, in spe bonorum non carnalium, sed spiritua-
 lium; non terrenorū, sed cælestium; non temporalium,
 sed æternorum: præcipuè credentes in Mediatorem,
 per quem sibi non dubitant & spiritum gratiæ submi-
 nistrari, vt bene ista faciant; & ignosci posse cum pec-
 cant. Hi pertinent ad Testamentum nouum, filij pro-
 missionis, & regenerati à Deo Patre & libera Matre.
 Atque in eodem capite: In veteri Testamento, inquit,
 sunt promissa terrena; quia & hoc ad Dei misericor-
 diam pertinuit, ne quisquam vel ipsam terrenam qua-
 lem cunque felicitatem, nisi à Domino creatore vni-
 uersitatis, putet cuique posse conferri. Sed si propter
 illam colatur Deus, seruilis est cultus, pertinens ad fi-
 lios ancillæ. Si autè propter ipsum Deum, vt in æterna
 vita sit Deus omnia in omnibus; liberalis est seruitus,

perit-

pertinens ad filios liberæ, quæ est mater nostra æterna in cælis; quæ prius tanquam sterilis apparebat, quando per spicuos filios non habebat. nunc autem videmus quod de illa prophetatum est: *Lætare sterilis quæ non paris, erumpe & clama quæ non parturis: quoniam multi filij desertæ magis, quàm eius quæ habet virum: id est, magis quàm illius Hierusalem, quæ Legis quodammodo vinculo maritata est, & seruit cū filiis suis.* Hæc diuus Augustinus. ex quibus intelligitur, eos liberos esse solos, qui ad Legem implendam, Dei virtutisq̃ amore ducuntur, non solo impelluntur metu, aut cupiditate trahuntur. Cuiusmodi affectionem petebat is, cuius in Psalmis precatio est: *Inclina cor meum in testimonia tua, & non in auaritiam.* nimirum vt Domino suo non propter terrenas res, quas auaritia concupiscit; sed propter ipsum Deum, cui charitas seruit, proposita legis præcepta seruaret. Qui autem remunerationem terrenam expetit, idem illa meruit quæ ei aduersa sunt, incommoda arque detrimenta: hocque ipso metu seruit & officium facit, aut potius facere videtur. Hunc metum, cū in Deum respicit, hoc est, cū timentur plagæ temporales, tanquam à Deo inferendæ si non eius præceptis pareatur, scriptura spiritum seruitutis appellauit, vbi dicitur: *Non accepistis spiritum seruitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorū, in quo clamamus, Abba pater.* est enim quidam timor seruilis, ait Augustinus, in quo quamuis Domino creditur, non tamen iustitia diligitur, sed timeretur damnatio. Filij verò clamant, Abba Pater; quarum duarum vocum, vna est ex circumcisione; altera ex preputio. Cū autem clamant, aliquid petunt: & quid petunt, nisi quod esuriunt & sitiunt? & hoc quid? nisi quod de illis dictum est: *Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam.* Amant igitur liberi iustitiam, suam ad perfectionem, charitatis conatū contendunt: & cū

*Isaia 54.**Psalms. 118.**Rom. 8.**Lib. de Spiritu
& litera, c. 31.
& serm. 13. de
verbis Apostoli.*

& cum filij Dei sint, spiritu Dei aguntur; de quo dictum est, Vbi spiritus Domini, ibi libertas: quæ legem, inquit Leo, non timore exequitur, sed amore. Obedientia enim mollit imperium, nec dura ibi necessitate seruitur, vbi diligitur quod iubetur. Est enim hic spiritus adoptionis filiorum, per quem, interprete Isidoro, iam non peccati pœna seruos comprimit, sed amor iustitia liberos reddit. Spiritus enim ipse, qui filium obedientem & orantem; idem omnino & liberum efficit: hoc est, Domino, cui cum natura subiecit, liberaliter ac libenter seruientem. Ac veteris quidem Testamenti homines, filios interdum appellatos esse legimus. ex quo illud: Filios enutriui, illi autem spreuerunt me. verum sicuti vmbra tantum libertatis, in eo quod gentibus non seruebāt; ita & adoptionis ac filiationis dumtaxat imaginem gerebant. Erat, ait Chrysostomus, apud Iudæos adoptio, honor quidem in verbis; apud nos vero etiam re ipsa secuta est: nimirum purgatio quæ est per baptismum, donum Spiritus sancti, aliorumque bonorum suppeditatio. Idcirco dicit beatus Apostolus: Habentes hanc ministrationem spiritus: amoris videlicet, non timoris, iuxta quod misericordiam consecuti sumus, non defecimus, sed abdicamus occulta dederis: vt hoc non dubitemus veræ esse libertatis, non ab opere modò illicito sibi temperare coram hominibus, verum etiam coram Deo animum habere à vitiorum inquinamētis repurgatum, & à cupiditatis etiam occulta dominatione liberum. Id quod nemo sub lege adhuc positus assequitur per spiritum timoris; sed ijs qui sub gratia sunt, præstatur per spiritum dilectionis: quo solo facta carnis mortificantur, vt viuamus. Nec ob aliud, inquit Augustinus in Psalm. 67. rectè intelligitur dictum: Onus meum leue est: nisi quia dat Spiritum sanctum, per quem diffunditur charitas in cordibus nostris; vt amādo liberaliter faciamus, quod

timendo

2. Cor. 3.

*Serm. 4. de Le
tunio septimo
mensis.**Lib. 2. de sum-
ma bono, c. 60.**Serm. 14. in
epist. ad Rom.*

2. Cor. 4.

timendo qui facit, seruiliter facit. Vtinam tamen, ait
 idem, vel pœnam timeas. Timor seruus est, charitas
 libera est: & vt sic dicamus, timor est seruus charitatis.
 Ne possideat diabolus cor tuum, præcedat seruus in
 corde tuo, & seruet dominæ venturæ locum. Fac, fac
 vel timore pœnæ, si nondum potes amore iustitiæ.
 Veniet domina, & seruus abscedet: quia perfecta cha-
 ritas, foras mittit timorem: quod non solum de illo ti-
 more verum est, qui dicitur humanus, cuiusmodi Pe-
 trum negare compulit timor; verumetiam de illo, quo
 propter pœnam metuitur Deus. Vterque enim seruo-
 rum est; & ideo charitas quæ libera est, cum perfecta
 fuerit, vtrumque foras expellit. Ad priorem aliquando
 respexit D. Augustinus: velut Tractatu 92. in Ioânem;
 Petrus, inquit, contra suam pollicitationem, timore
 magno compulsus est ter negare. Timor autem iste
 non est in charitate: sed perfecta charitas foras mittit
 timorem. Denique ante passionem Domini timor eius
 seruilis interrogatus est à femina seruitutis: post resur-
 rectionem verò, liberalis eius amor à principe libera-
 tis. Hæc eo pertinet, vt intelligamus, vbi charitas insit,
 ibi verâ inesse à peccato libertatem. Quò vt transeant,
 eos qui sub Lege sunt, adhortamur: vt ex seruis filij
 fiant. nec sic tamen, vt serui omnino esse desistant, sed
 vt tanquam filij, domino & patri liberaliter inseruiât.
 Quippe duplicem seruitutem, duplex efficit timor:
 sed cum pœna duntaxat metuitur, seruitus vera est:
 quem timorem attendebat Apostolus, cum diceret:
 Non accepistis spiritum seruitutis iterum in timore: &
 aliàs, cum diceret, à perfecta charitate foras mitti ti-
 morem. cum verò ex dilectione iustitiæ, Patris cœlestis
 offensa timeretur, non vera, sicuti est dictum; sed pia li-
 beraque seruitus est. Ideoque non foras, vt prior illa,
 mittenda: quia timor Domini sanctus, permanet in se-
 culum seculi: sed ad eum pertinens; cui dicitur: Euge
 serue

serue

serue bone, intra in gaudium Domini tui. Est ergo & hæc seruitus quædam: sed qualis est filiorum, qui suis progenitoribus morem amanter gerunt, est seruitus, sed libera, homineque libero & ingenio dignissima. Denique qui sic seruus est, idem, cum sit amicus & filius, paternæ hereditatis particeps, manet in domo in æternum.

CAPVT V.

Non coli Deum seruiliter ab ijs qui æternæ mercedis intuitu præceptis eius obtemperant.

MAGNO VERÒ in errore versantur, qui seruiliter coli Deum prædicant ab ijs hominibus, qui propter æternam felicitatem, regnumque beatum, illi seruiunt, huiusque mercedis intuitu opera sua bona faciunt. Quid enim charitas, qua sola esuritur & sititur iustitia, rectius quærat quàm iustitiæ consummationem? Cur non ad hanc, ceu finem, imperfecta huius vitæ iustitia ordinatissimè referatur? Quid autem à patre filius exoptet liberalius, quàm vt illi indiuisè & stabili coniunctione adhæreat, in illo conualescat, eiusque præsentia & perfruitione lætetur? In his autem, situm est beatum illud regnum, propter quod adipiscendum, sancti omnes verique cultores Domino seruiuerunt. Non enim, quemadmodum Apostolus ait, Regnum Dei est esca & potus, sed iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto. Hanc mercedem Propheta quærebat, cum diceret: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas, propter retributionem. Hanc Moyses spectabat remunerationem, cum illecebrosis Ægypti deliciis, ærumnas populi fidelis & afflictiones anteponebat. Hanc fidelium patres, non acceptis repromissionibus mortui, à longe aspexerunt, & salutarunt, confitentes quia peregrini essent super terram. Ad hanc coronam adipiscendam, dicit gentium Apostolus, eos qui in agone contédunt Christiani certaminis,

Roman. 14.

Psalms. 112.

Hebr. 11.

1. Cor. 9.